Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
G. PITRUZZELLA
представено на 5 март 2019 година[1]

Дело C-123/18 P

HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH
срещу

Съвет на Европейския съюз

„Обжалване — Иск за обезщетение — Ограничителни мерки срещу Иран — Поправяне на вредите, които ищецът твърди, че е претърпял вследствие от включването на фирмата му в списъка на лицата и дружествата, по отношение на които се прилага замразяването на средства и икономически ресурси — Понятие „достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза“ — Задължение за мотивиране — Ефективна съдебна защита“

1. Жалбоподателят, HTTS Hanseatic Trade Trust & Shipping GmbH (наричано по-нататък „HTTS“), иска от Съда да отмени решение на Общия съд на Европейския съюз от 13 декември 2017 г., HTTS/Съвет[2], с което Общият съд отхвърля иска му за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза, след като HTTS твърди, че е претърпяло вреди в резултат на виновното поведение на Съвета на Европейския съюз поради включването на фирмата му, от една страна, в Регламент за изпълнение (ЕС) № 668/2010 на Съвета от 26 юли 2010 година за прилагане на член 7, параграф 2 от Регламент (ЕО) № 423/2007 относно ограничителни мерки срещу Иран[3], в приложение V към Регламент (ЕО) № 423/2007 на Съвета от 19 април 2007 година относно ограничителни мерки срещу Иран[4], и от друга страна, в Регламент (ЕС) № 961/2010 на Съвета от 25 октомври 2010 година относно ограничителни мерки срещу Иран и за отмяна на Регламент (ЕО) № 423/2007[5], в приложение VIII към Регламент № 961/2010 (наричани по-нататък заедно „спорните мерки“).

I. Обстоятелства, предхождащи спора

2. От точка 1 и сл. от обжалваното съдебно решение се установява, че HTTS е дружество, учредено по германското право през март 2009 г. и управлявано от г-н Bateni, което извършва дейност в областта на морското представителство и техническото управление на кораби. Настоящото дело е образувано във връзка с ограничителните мерки, установени с оглед на оказване на натиск върху Ислямска република Иран с цел тя да преустанови чувствителни по отношение на ядреното разпространение дейности или разработването на системи за ядрено оръжие. По-конкретно това дело е част от делата относно мерки, предприети срещу корабното дружество Islamic Republic of Iran Shipping Lines (наричано по-нататък „IRISL“), както и срещу

1 Език на оригиналния текст: френски.

2 T-692/15, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“, EU:T:2017:890.

3 ОВ L 195, 2010 г., стр. 25.

4 ОВ L 103, 2007 г., стр. 1.

5 ОВ L 281, 2010 г., стр. 1.

физически и юридически лица, за които се твърди, че са свързани с това дружество, сред които според Съвета фигурират по-специално HTTS и две други морски дружества: Hafize Darya Shipping Lines (наричано по-нататък „HDSL“) и Safiran Pyam Darya Shipping Lines (наричано по-нататък „SAPID“).

3. Фирмата на HTTS е включена за първи път в списъците на 26 юли 2010 г. вследствие от влизането в сила на Регламент за изпълнение № 668/2010, с мотива че това дружество „[д]ейства от името на HDSL в Европа“. Посоченото включване не е било предмет на жалба за отмяна. Включването на фирмата на HTTS с Регламент № 961/2010 на основание, че това дружество е „[к]онтролирано от IRISL [и/]или действащо от [негово] име“, обаче е оспорено от HTTS и е отменено от Общия съд. Всъщност с решението си от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет [6], Общият съд отменя Регламент № 961/2010 в частта, която се отнася до жалбоподателя, считано от 7 февруари 2012 г., за да се даде възможност на Съвета евентуално да допълни междувременно мотивите за повторното включване на неговата фирма.

4. След постановяването на това решение фирмата на HTTS е била предмет на последващи включвания от страна на Съвета в други списъци, които са оспорвани всеки път от дружеството и впоследствие също са отменени от Общия съд с решения от 12 юни 2013 г., HTTS/Съвет [7], и от 18 септември 2015 г., HTTS и Bateni/Съвет [8].

5. С решение от 16 септември 2013 г., Islamic Republic of Iran Shipping Lines и др./Съвет [9], Общият съд отменя и включването в съответните списъци на фирмата на IRISL и на други морски дружества, сред които са HDSL и SAPID, с мотива че представените от Съвета доказателства не обосновават включването на фирмата на IRISL и следователно не могат да обосноват и приемането и запазването в сила на ограничителни мерки по отношение на другите морски дружества, които са били включени в списъците поради връзката им с IRISL.

6. С писмо от 23 юли 2015 г. жалбоподателят отправя до Съвета искане за обезщетение за вредата, която твърди, че е претърпял поради първоначалното и последващите включвания на фирмата му в списъците с лица, свързани с дейността на IRISL. В рамките на това искане за обезщетение жалбоподателят изтъква правото си на обезщетение за имуществените и неимуществените вреди, които счита, че е претърпял не само в резултат от включванията на неговата фирма с Регламент № 668/2010 и с Регламент № 961/2010, но и от вредите, претърпени поради последващите включвания и подновявания на включванията. С писмо от 16 октомври 2015 г. Съветът отхвърля това искане.

II. Производството пред Общия съд и обжалваното съдебно решение

7. На 25 ноември 2015 г. HTTS предявява в секретариата на Общия съд иск на основание член 268 ДФЕС за поправяне на вредата, която твърди, че е претърпяло в резултат от включването му в приложение V към Регламент № 423/2007, изменен с Регламент за изпълнение № 668/2010, и в приложение VIII към Регламент № 961/2010.

8. Общият съд се произнася по същество, без да взема становище по твърдението в дупликата на Съвета за недопустимост на иска поради изтичането на давностния срок, предвиден в член 46 от Статута на Съда [10].

6 T-562/10, EU:T:2011:716.

7 T-128/12 и T-182/12, непубликувано, EU:T:2013:312.

8 T-45/14, непубликувано, EU:T:2015:650.

9 T-489/10, EU:T:2013:453.

10 Вж. точки 21—26 от обжалваното съдебно решение. Вж. и точка 92 от това решение.

9. Що се отнася до същността на спора, преди да започне анализа си, Общият съд излага предварителни бележки относно установените в съдебната практика критерии за преценка на незаконосъобразността в рамките на иска за обезщетение. На следващо място той отхвърля едно след друго двете основания, изложени от HTTS, с цел да докаже наличието на достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза, а именно основанието, с което се твърди нарушение на материалните изисквания за включване в списъците, и основанието, с което се твърди нарушение на задължението за мотивиране. Като отхвърля тези две основания, Общият съд прави извод за липсата на достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза и поради това отхвърля иска, без да проверява дали са изпълнени другите условия за ангажиране на отговорността на Съюза.

III. Производството пред Съда и исканията на страните

10. На 13 февруари 2018 г. HTTS подава жалба срещу обжалваното съдебно решение. С нея той иска от Съда да отмени обжалваното съдебно решение; да осъди Съвета да заплати обезщетение в размер на 2 516 221,50 EUR за претърпените имуществени и неимуществени вреди и лихва за забава в размер на лихвения процент на Европейската централна банка за основните операции по рефинансиране, увеличен с два процентни пункта, считано от 17 октомври 2015 г. до пълното изплащане на обезщетението; да осъди Съвета да заплати съдебните разноски.

11. В писмения си отговор Съветът иска Съдът да отхвърли жалбата; при условията на евентуалност да върне делото на Общия съд, който да се произнесе; при условията на евентуалност спрямо предходното да отхвърли жалбата; да осъди HTTS да заплати съдебните разноски за цялото производство.

12. Европейската комисия, встъпила страна в подкрепа на Съвета в производството пред Общия съд, иска жалбата да бъде отхвърлена изцяло; при условията на евентуалност искът да бъде отхвърлен; жалбоподателят да бъде осъден да заплати съдебните разноски за производството.

13. Устните състезания на HTTS, Съвета и Комисията са изслушани в съдебното заседание, проведено на 26 ноември 2018 г.

IV. Правен анализ

14. В подкрепа на жалбата си жалбоподателят излага четири основания. В съответствие с искането на Съда настоящото заключение ще бъде съсредоточено върху първото основание.

A. По първото основание

1. Обобщение на доводите на страните

15. HTTS по същество твърди, че в точка 49 и сл. от обжалваното съдебно решение Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото, тъй като към момента на преценката дали е налице достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза, е взел предвид данни и доказателства, с които Съветът не е разполагал към датата на осъществяване на спорното поведение и на които Съветът се позовава a posteriori, няколко години след посоченото поведение. HTTS твърди, че за да прецени дали посоченото нарушение е налице, Общият съд не би могъл да изхожда от момент, следващ по време приемането на спорните мерки. Според HTTS последващите изменения или новите данни или доказателства, които не са довели реално до приемането на спорните мерки, не биха могли да обосноват a posteriori поведението на Съвета. HTTS твърди също че от нормата, установяваща срок за предявяване на иска за

обезщетение, Общият съд не би могъл да направи извод, че поведението на институцията трябва да се анализира с оглед на събитията, настъпили евентуално през периода, изтекъл между посоченото поведение и предявяването на иска. То добавя, че спецификата на общата външна политика и политика на сигурност (ОВППС) не би могла да доведе до изключване на всякаква отговорност на Съвета в случай на сериозно и явно нарушение на правото на Съюза, тъй като правовата държава трябва да има предимство и при приемането на ограничителни мерки. За да заключи, че липсва явно съществено нарушение на правото на Съюза, Общият съд не би могъл да се основе и на факта, че постановената от него отмяна на Регламент № 961/2010 няма незабавно действие, още повече че според него приетите от Съвета мерки в резултат на тази отмяна също са обявени за незаконосъобразни. От решение Safa Nicu Sepahan/Съвет [11] следвало, че нарушението от страна на Съвета на задължението му да предостави информация относно решението за включване в списъците или доказателства в подкрепа на основанията за налагане на ограничителните мерки само по себе си представлява достатъчно съществено нарушение на правна норма, което той не можел да поправи след много години. HTTS твърди, че Общият съд трябвало също да вземе предвид твърденията на Съвета във връзка с дела T-128/12 и T-182/12 [12], от които било видно, че в началото на 2012 г. той не е разполагал с необходимата за включването в списъците информация. Ето защо Общият съд не можел да отчете съображенията и доказателствата, на които се позовава Съветът за освобождаването му от отговорност, във връзка с предявения пред Общия съд иск за обезщетение.

16. От своя страна Съветът по същество твърди, че Общият съд правилно е приел, че Съветът е можел да се позове на факти, настъпили след укоримото поведение и предхождащи предявяването на иска. Не ставало въпрос да се позволи на Съвета да се освободи a posteriori от евентуалната си отговорност, а да му се даде възможност да оспори квалификацията на допуснатата незаконосъобразност като достатъчно съществено нарушение, което може да породи право на обезщетение. От анализа на Общия съд не следвало, че е невъзможно да се търси отговорност от институциите на Съюза, когато те действат в областта на ОВППС. Не всяка незаконосъобразност, установена от Общия съд в рамките на жалба за отмяна, била достатъчна, за да бъде явно съществено нарушение на правото на Съюза в рамките на иск за обезщетение, и когато установявал такова нарушение, Общият съд можел да вземе предвид особените обстоятелства, свързани с факта, че тези мерки са взети, за да се приложат решения в областта на ОВППС. По същия начин Общият съд не допуснал грешка при прилагане на правото, като постановил, че макар да е констатирал незаконосъобразността на ограничителните мерки, наложени на жалбоподателя по дело T-562/10 [13], поради нарушение на задължението за мотивиране, в случая не е изключена възможността посочените мерки да бъдат обосновани, и като решил да отложи действието на отмяната във времето, за да позволи на Съвета евентуално да приеме нови законосъобразни ограничителни мерки по отношение на HTTS. Колкото до несъобразяването в обжалваното съдебно решение, със съдебната практика, отразена в решение Safa Nicu Sepahan/Съвет, двата случая не били сходни, тъй като посочената съдебна практика се отнасяла до липсата на фактически данни, докато по настоящото дело предмет на обсъждане били упражняването и обхватът на правото на преценка на Съвета. При всяко положение от решение Safa Nicu Sepahan/Съвет [14] се установявало, че правната норма, която трябва да е била явно нарушена, предоставяла защита само когато материалните условия за прилагането ѝ не са изпълнени. След като са съществували достатъчно улики, за да се установи, че тези материални условия са били изпълнени, принципът на защита на личните права не се прилагал. Ето защо спазването на материалните критерии със сигурност можело да се установи едва след приемането на съответния юридически акт. Съветът припомня също, че условията и редът за прилагане на извъндоговорната отговорност на Съюза налагат претегляне на защитата на интереса на увреденото лице и на необходимостта да се позволи доброто

11 Решение от 30 май 2017 г. (C-45/15 P, EU:C:2017:402).

12 Решение от 12 юни 2013 г., HTTS/Съвет (T-128/12 и T-182/12, непубликувано, EU:T:2013:312).

13 Решение от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет (T-562/10, EU:T:2011:716).

14 Решение от 30 май 2017 г. (C-45/15 P, EU:C:2017:402).

функциониране на институциите. Не би било оправдано обаче да се предостави обезщетение на лице, за което фактите, разкрити след приемане на актове, за които впрочем е прието, че са незаконосъобразни, потвърждават поведението, в което то е упреквано, преди посоченото приемане. Фактите доказвали връзките между HTTS и HDSL, SAPID и IRISL. При това положение не можело да се заключи, че Съветът е нарушил съществено правото на Съюза само поради факта че той все още не е разполагал с достатъчно доказателства. Поради това Съветът иска първото основание да се отхвърли.

17. Комисията по същество споделя доводите на Съвета.

2. Анализ

18. Предоставената на правните субекти възможност да ангажират извъндоговорната отговорност на Съюза пред неговите юрисдикции е свързана с идеята за правовия Съюз и представлява крайния етап в защитата на правните субекти от виновните действия на институциите на Съюза, когато в резултат от тях е настъпила вреда[15]. Напълно завършеният правов съюз изисква, когато Съветът действа в областта на ОВППС и след това приема ограничителни мерки, той да не бъде „имунизиран“ срещу възможността за ангажиране на отговорността му.

19. В решение Safa Nicu Sepahan/Съвет[16] Съдът припомня условията за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза. Първото от условията — и единственото разисквано в рамките на настоящото производство по обжалване — е наличието на достатъчно съществено нарушение на правна норма, която има за цел да се предоставят права на частноправни субекти[17]. Такова нарушение „се констатира, когато е налице *явно и значително* неспазване от страна на съответната институция на ограниченията, които са наложени на нейното право на преценка, като факторите, които трябва да се вземат под внимание в това отношение, са по-конкретно степента на яснота и прецизност на нарушената правна норма, както и обхватът на свободата на преценка, която нарушената норма предоставя на органа на Съюза“[18]. Нарушението на правото на Съюза се оказва „при всички положения явно съществено, когато е продължило въпреки постановяването на съдебно решение, установяващо твърдяното неизпълнение на задължение, на решение по преюдициално запитване или на трайно установена практика на Съда в конкретната област, от които е видно, че въпросното поведение съставлява нарушение“[19].

20. От това изискване за достатъчно съществено нарушение следва, че не всяко незаконосъобразно поведение на институция на Съюза предоставя непременно право на обезщетение. Както посочва Съветът, всъщност от класическата практика на Съда произтича претегляне на подлежащите на защита интереси на частноправните субекти спрямо съществените незаконосъобразни действия на институциите и необходимата свобода на действие, която трябва да им се признае, за да не се парализира дейността им.

21. Последно посоченото задължително изискване е особено валидно в областта на ОВППС като цяло и на ограничителните мерки конкретно, област, в която обикновено характерно за дейността на институциите е, че трябва да се действа бързо, въз основа на откъслечна информация, която често не е непосредствено на разположение на Съвета. Затрудненията, които Съветът среща от гледна точка на наличието на информация и доказателства,

15 Решение от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет (C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 35).

16 Решение от 30 май 2017 г. (C-45/15 P, EU:C:2017:402).

17 Решение от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет (C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 29).

18 Решение от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет (C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 30 и цитирана съдебна практика). Курсивът е мой.

19 Решение от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет (C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 31 и цитирана съдебна практика). Курсивът е мой.

задължително усложняват и затрудняват risk assessment, която той трябва да извърши. Ето защо евентуалното ангажиране на отговорността на Съюза поради поведението на Съвета при приемането на ограничителни мерки не би трябвало да компрометира участието на Съюза в поддържането на световния ред.

22. Оказва се обаче, че такава опасност от компрометиране е премахната. От една страна, трите условия [20], които трябва да бъдат кумулативно изпълнени, за да бъде признато право на обезщетение, са особено строги. От друга, Съдът вече е признал възможността да се отчита сложността на случаите, които трябва да се решат с оглед на преценката дали твърдяното нарушение на правото на Съюза е било достатъчно съществено [21].

23. Впрочем от решение Safa Nicu Sepahan/Съвет [22] ясно се установява, че относно ограничителни мерки, приети в контекста на борбата с разпространението на ядрено оръжие в Иран, Съдът прилага именно обичайните условия за ангажирането на извъндоговорната отговорност на Съюза и не засилва изискванията си с оглед на областта на дейност на съответната институция.

24. Поради това като начало трябва да се констатира, че видно от обжалваното съдебно решение, когато преценява дали е налице достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза, Общият съд проверява дали по начин на извършване допуснатото неизпълнение на задължения, в което е упрекван Съветът, е не само явно и сериозно, както предписва трайно установената съдебна практика, но и „явно и неизвинимо“, като препраща към практика на Общия съд, която, доколкото ми е известно, никога не е била потвърдена от Съда [23]. Както обаче посочих по-горе, прилагането на задълбочен тест, когато са налице ограничителни мерки, не намира опора в неотдавнашната практика на Съда. Впрочем, както припомня Общият съд, „по-широката цел да се поддържат мирът и международната сигурност […] може да оправдае отрицателни последици, дори съществени, които произтичат за някои икономически оператори от решенията за прилагане на актовете, приети от Съюза с оглед на реализирането на тази основна цел“ [24], като тези последици са обосновани само когато са резултат на законосъобразно действие на Съюза [25]. При това положение се съмнявам, че от тази констатация могат да се извлекат каквито и да е поуки, когато трябва да се реши дали е налице или не достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза.

25. Следователно, докато класическата съдебна практика изисква да се прецени дали укоримото поведение представлява „явно и сериозно неспазване на задължения“, Общият съд е проверил за явно и неизвинимо неизпълнение на задължения. Вземането предвид на данните, с които Съветът не е разполагал към момента на приемане на спорните мерки, е проява на последиците от промяната на парадигмата, скрита в това привидно единствено семантично приплъзване, тъй като се оказва, че то наистина спада към контрола върху *извинимостта* на поведението на съответната институция. Така симптомът за грешката при прилагане на правото, която, както ще докажа подробно в това заключение, ще изкриви, а оттам и ще опорочи анализа на Общия съд, се състои в значението на понятието „достатъчно съществено нарушение“, възприето от Общия съд.

20 За сведение, наличието на достатъчно съществено нарушение на норма на правото на Съюза, с която се предоставят права на частноправните субекти, наличието на вреда и на пряка причинно-следствена връзка между посоченото нарушение и вредата: вж. точка 29 от обжалваното съдебно решение. Вж. и решение от 4 юли 2000 г., Bergaderm и Goupil/Комисия (C-352/98 P, EU:C:2000:361, т. 41 и 42).

21 Вж. по-специално решения от 4 юли 2000 г., Bergaderm и Goupil/Комисия (C-352/98 P, EU:C:2000:361, т. 40), от 19 април 2007 г., Holcim (Deutschland)/Комисия (C-282/05 P, EU:C:2007:226, т. 47), и от 16 юли 2009 г., Комисия/Schneider Electric (C-440/07 P, EU:C:2009:459, т. 160).

22 Решение от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет (C-45/15 P, EU:C:2017:402).

23 Вж. точка 31 от обжалваното съдебно решение. Вж. също точка 46 от това решение.

24 Точка 45 от обжалваното съдебно решение.

25 Вж. решение от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет (C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 39).

26. От друга страна, правното основание за възможността на Съвета да се позове на доказателства, следващи по време спорния акт — и по този начин да извини, a posteriori, укоримото поведение — не може да произтича, както твърди Общият съд в точка 49 от обжалваното съдебно решение, и от факта, че „за разлика от жалбата за отмяна, искът за извъндоговорна отговорност може да бъде предявен в срок от пет години от настъпването на обстоятелството, което е породило […] вреда[та]“. Като твърди, че „институцията, чиято извъндоговорна отговорност е поставена под въпрос, по принцип има право да се позове в своя полза на всички релевантни обстоятелства, настъпили преди предявяване срещу нея в посочения срок на иска за обезщетение, а ищецът може да докаже размера и значимостта на претърпяната от него вреда, позовавайки се на обстоятелства, възникнали след предявяването на иска“ [26], Общият съд е допуснал грешка при прилагане на правото и явно е смесил двете различни времеви плоскости, в които се разполагат двете също толкова различаващи се условия за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза. Всъщност, за да определи дали е налице достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза, съдът трябва да прецени възприетото от институцията поведение към момента на приемане на спорния акт — в случая, на индивидуалните решения, с които през 2010 г. на HTTS са наложени ограничителни мерки. В решение Safa Nicu Sepahan/Съвет [27] Съдът не казва друго, когато констатира, че „*към момента на приемането на спорните разпоредби* вече е имало трайно установена практика, от която е произтичало задължението на Съвета в случай на оспорване да представи информацията или доказателствата в подкрепа на мотивите за приемането на ограничителни мерки“ [28]. Достатъчно съществеността на нарушение трябва да се разбира като понятие, „замръзнало“ в конкретен момент, т.е. моментът на укоримото поведение. Впрочем, пак в контекста на дело C-45/15 P, изглежда, че Съветът споделя такова статично схващане за достатъчно съществеността на нарушение, тъй като тогава поддържа, че „съдебната практика, съгласно която в случай на оспорване той следва да представи информация или доказателства в подкрепа на мотивите за приемането на ограничителни мерки […], не е била ясно установена *към момента на приемането* на първата от спорните разпоредби“ [29]. Обратно, вредата, която задължително настъпва след [30] събитието, което я е причинило, може да се промени, по принцип да се влоши във времето, и съставлява динамичната съставна част от трите условия на извъндоговорната отговорност на Съюза. Следователно напълно логично е страната, която счита, че е претърпяла вреда в резултат на действието на институция, да може да се позове на обстоятелства, настъпили след събитието, причинило вредата — достатъчно съществеността на нарушение — за да удостовери наличието на посочената вреда.

27. Както вече отбелязах, напълно склонен съм да допусна, че действията на Съвета във връзка с ограничителни мерки са подчинени на особени изисквания и те би трябвало надлежно да се вземат предвид, когато се преценява дали следва да се ангажира извъндоговорната отговорност на Съюза. От преписката обаче не се установява в конкретния случай на включването на HTTS в списъка чрез спорните мерки Съветът да се е сблъскал с такива изисквания и при всяко положение Съветът трябва да изясни сложността на положението, с което е трябвало да се справи *в момента на приемането* на ограничителните мерки, за да може съдът на Съюза евентуално да ги вземе предвид, когато определя дали укоримото поведение съставлява достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза [31].

26 Вж. точка 49 от обжалваното съдебно решение.

27 Решение от 30 май 2017 г. (C-45/15 P, EU:C:2017:402).

28 Решение от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет (C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 40). Курсивът е мой.

29 Решение от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет (C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 34). Курсивът е мой.

30 Вредата може да настъпи и едновременно със събитието, което я е причинило, или веднага след него, но по дефиниция никога преди него.

31 Вж. по аналогия решение от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет (C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 41).

28. Поради това ми се струва, че общото заключение, което Общият съд прави в края на точка 51 от обжалваното съдебно решение, че „ако доказателствата, предоставени от съответната институция в рамките на иск за обезщетение, бъдат приети за неотносими, когато […] тя е приела разглежданата мярка за замразяване на средства […], това би означавало сериозно да се възпрепятства ефективното упражняване на правомощията, възложени на институциите на Съюза в областта на ОВППС посредством Договорите, които предвиждат в подкрепа на прилагането на тази политика институциите да приемат необходимите ограничителни мерки“, най-малкото е съмнително и при всяко положение не може да освободи Съвета от подробното описание на такава опасност.

29. От гореизложеното следва, че като е приел за достатъчно съществено нарушение само явното и неизвинимо неизпълнение на задължения и е разгледал укоримото поведение в светлината на данните и доказателствата, посочени след приемането на спорните мерки, Общият съд е изопачил контрола, който е трябвало да осъществи, и е опорочил доводите си с грешка при прилагане на правото. Ето защо първото основание следва да се уважи.

30. Бих искал да добавя още няколко разсъждения.

31. Питам се, като е приел, че Съветът може да се позовава на тези данни и доказателства след проявяването на укоримото поведение, до каква степен, без да има опасност да бъде упрекван в прилагане на двоен стандарт, Общият съд не е трябвало да вземе предвид, както твърди HTTS, и събитията, засегнали HTTS след 2010 г. В това отношение обаче бих искал да отбележа, че в частта, която засяга HTTS, Регламент № 961/2010 е отменен от Общия съд с решение от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет, поради нарушение на задължението за мотивиране [32]. Тъй като Общият съд все пак не изключва възможността включването в списъка по същество да е било оправдано, той решава действието на незаконосъобразния регламент да се запази два месеца [33]. На 23 март 2012 г. с Регламент (ЕС) № 267/2012 [34] се отменя Регламент № 961/2010, в който HTTS е било отново включено с Регламент за изпълнение (ЕС) № 54/2012 [35], но запазва включването на фирмата на HTTS в списъка поради същите съображения, както Регламент за изпълнение № 54/2012. С решение от 12 юни 2013 г., HTTS/Съвет [36], Общият съд отменя това запазване на фирмата на HTTS в списъка, считано от 22 август 2013 г., като санкционира липсата на конкретни доказателства на разположение на Съвета и явната грешка в преценката на тази институция. На 15 ноември 2013 г., като приема Регламент за изпълнение (ЕС) № 1154/2013 [37], Съветът отново включва HTTS в списъка. Общият съд отменя регламента за изпълнение в частта, която засяга жалбоподателя поради липса на основание за включване в списъка. Когато се произнася по искането на Съвета да бъде запазено действието на отменения акт във времето, Общият съд го отхвърля именно поради факта че „характерно за начина, по който Съветът е разгледал преписките на жалбоподателите в административен порядък е неполагането на дължимата грижа“ [38]. Общият съд откроява факта, че тогава е ставало въпрос за третото поредно отменително решение, отнасящо се до HTTS [39]. Последното посочено решение е от 18 септември 2015 г., а предявеният от HTTS иск за обезщетение пред Общия съд, от своя страна, е от 25 ноември 2015 г., така че трите постановени от Общия съд

32 T-562/10, EU:T:2011:716, т. 39.

33 Вж. решение от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет (T-562/10, EU:T:2011:716, т. 41—43)

34 Регламент на Съвета от 23 март 2012 година относно ограничителни мерки срещу Иран и за отмяна на Регламент № 961/2010 (ОВ L 88, 2012 г., стр. 1).

35 Регламент за изпълнение на Съвета от 23 януари 2012 година за изпълнение на Регламент № 961/2010 (ОВ L 19, 2012 г., стр. 1 и поправка в ОВ L 31, 2012 г., стр. 7).

36 T-128/12 и T-182/12, непубликувано, EU:T:2013:312.

37 Регламент за изпълнение на Съвета от 15 ноември 2013 година за прилагане на Регламент № 267/2012 (ОВ L 306, 2013 г., стр. 3). Вж. решение от 18 септември 2015 г., HTTS и Bateni/Съвет (T-45/14, непубликувано, EU:T:2015:650, т. 20 и сл.).

38 Решение от 18 септември 2015 г., HTTS и Bateni/Съвет (T-45/14, непубликувано, EU:T:2015:650, т. 66).

39 Решение от 18 септември 2015 г., HTTS и Bateni/Съвет (T-45/14, непубликувано, EU:T:2015:650, т. 66). На тази дата включването на IRISL, HDSL и на SAPID в списъка също е отменено: вж. решение от 18 септември 2015 г., HTTS и Bateni/Съвет (T-45/14, непубликувано, EU:T:2015:650, т. 18).

отменителни решения и последната констатация за неполагане на дължимата грижа от страна на Съвета по същия начин биха могли да представляват доказателства в подкрепа на явното и сериозно неизпълнение на задължения от страна на Съвета още при първото включване в списъка чрез спорните мерки, ако логиката, следвана от Общия съд в обжалваното съдебно решение, трябва да се приложи и в полза на жалбоподателя.

32. При това положение признавам, че имам известни затруднения да съвместя разсъжденията на Общия съд, изложени в точка 46 и сл. от обжалваното съдебно решение — с които Общият съд признава на Съвета възможността да се позовава на данни и доказателства, които не е притежавал към датата на укоримото поведение, за да се противопостави на упрека за достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза — с точка 73 от същото решение, в която Общият съд постановява, че поведението на Съвета след 23 януари 2012 г. не е относимо, когато се установява дали Съветът е нарушил достатъчно съществено ефективната съдебна защита на жалбоподателя, поради факта че предмет на спора не е било искането за поправяне на вредата, която се твърди, че HTTS е претърпяло поради повторното му включване в списъците след решенията от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет[40], и от 12 юни 2013 г., HTTS/Съвет[41], а само поправянето на претърпените от него вреди в периода между 26 юли 2010 г. и 23 януари 2012 г.

33. На последно място, съгласен съм с довода на Общия съд, че жалбата за отмяна и искът за обезщетение са два самостоятелни способа за защита и евентуалната отмяна на акт не представлява достатъчно доказателство за достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза[42]. В конкретния случай, поставен днес за разглеждане от Съда, обаче се питам дали самостоятелността може да стигне дотам, че да доведе до отказ a posteriori от констатацията, довела до отмяната. С други думи, докато по дело T-562/10 Общият съд отменя едната от двете спорни мерки поради нарушение на задължението за мотивиране, оказва се, че в рамките на иска за обезщетение на Съвета е разрешено да поправи a posteriori първоначалната незаконосъобразност по такъв начин, че в крайна сметка да неутрализира действието на отмяната за целите на обезщетяването. Вече не става въпрос само да се провери дали санкционираната в рамките на производството по жалбата за отмяна незаконосъобразност е достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза, а да се стигне до отказ от самата констатация на тази незаконосъобразност, която следователно би могла да „изчезне“ в рамките на иска за обезщетение. Още веднъж обаче, при липсата на сериозни затруднения, посочени от Съвета, и на опасност от поставяне под съмнение на ефективността на ОВППС[43], се питам дали в областта на ограничителните мерки, ако се дава знак на Съвета, че при каквито и условия да осъществява незаконосъобразната си дейност, винаги ще бъде в състояние да обоснове ex post своите действия, това няма да наклони прекалено много везните към институцията в ущърб на правата на правните субекти[44], и дали няма да насърчи политика на превантивно включване в списък без действително или сериозно мотивиране, тъй като само поведение, което е не просто *сериозно*, а *изключително сериозно*, би могло да доведе едновременно до отмяната и ангажирането на отговорността на Съюза.

34. Сега преминавам към анализа на другите основания на жалбата.

40 T-562/10, EU:T:2011:716.

41 T-128/12 и T-182/12, непубликувано, EU:T:2013:312.

42 Вж. точка 48 от обжалваното съдебно решение.

43 Самият Общ съд, изглежда, вече не вярва, че в случая на HTTS съществуват такива затруднения или опасности: вж. решение от 18 септември 2015 г., HTTS и Bateni/Съвет (T-45/14, непубликувано, EU:T:2015:650, т. 63 и сл.).

44 За да бъда напълно изчерпателен, ще припомня, че когато се упражнява контрол за законосъобразност на решение на Комисията от почти наказателно естество, прието в област, в която съдът на Съюза упражнява пълен и цялостен контрол, за да бъде зачетено правото на защита, посоченият съд може да допусне доказателства, които не са били известни на Комисията към момента на приемане на решението ѝ. Оказва се обаче, че тази възможност е много ограничена и се прилага само в полза на лицата, които възнамеряват да се защитават срещу действията на институцията, но не и обратното. Като пример вж. решение от 21 януари 2016 г., Galp Energía España и др./Комисия (C-603/13 P, EU:C:2016:38, т. 72 и цитираната съдебна практика).

Б. По другите основания на жалбата

35. Както обявих [45], анализът на тези основания ще бъде по-кратък, още повече че тяхното разглеждане се вписва в продължението на анализа на първото основание и на установената във връзка с него грешка при прилагане на правото.

1. По второто основание, с което се твърди грешка при прилагане на правото, доколкото Общият съд приел, че преценката на Съвета относно това, че HTTS трябва да се счита за дружество, притежавано или контролирано от IRISL, при всяко положение, не е сериозна и неизвинима грешка или явна грешка в преценката

а) Обобщение на доводите на страните

36. По същество критиките на жалбоподателя са насочени главно срещу точки 56—63 от обжалваното съдебно решение. Общият съд допуснал грешка при прилагане на правото, като приел в точка 56, че качеството на дружество, „притежавано или контролирано от друго дружество“, въз основа на което са му били наложени спорните мерки, трябвало да се преценява без изобщо да се вземат предвид отношенията на собственост. На следващо място, HTTS упреква Общия съд за становището му, че данните, предоставени от Съвета a posteriori, са се оказали улики, достатъчни за да може той да приеме, че жалбоподателят вероятно е „[к]онтролиран от IRISL [и/]или действащ от [негово] име“. HTTS упреква Общия съд и за това, че не е взел предвид последващото развитие в практиката си, по-специално във връзка с включването на IRISL в списъка, докато в същото време се е основал на данните, предоставени от Съвета след приемането на спорните мерки, за да заключи, че няма достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза. От друга страна, спорните мерки не позволявали включването в списъка на дружество, което действало единствено от името на IRISL.

37. От своя страна Съветът иска да бъде отхвърлено второто основание. HTTS извършило неправилен прочит на точка 56 от обжалваното съдебно решение, тъй като Общият съд не бил постановил, че отношенията на собственост нямат никакво значение при преценката дали са били изпълнени материалните критерии за включване в списъка. Що се отнася до отчитането от Общия съд на данните, представени след издаването на спорните мерки, в резултат на което той прави извод, че има основание да се приеме, че HTTS е [к]онтролирано от IRISL [и/]или действащо от [негово] име, Съветът препраща към изложеното от него становище в рамките на първото основание. Впрочем от спорните мерки ясно се установявало, че критерият за включване в списъка е алтернативен и наистина се отнася както за случая на дружество, контролирано от IRISL, така и за дружество, действащо от негово име. Съветът одобрява анализа на Общия съд относно различните данни и твърди, че той могъл да заключи, без да допуска грешка при прилагане на правото, че няма достатъчно съществено нарушение, тъй като с оглед на посочените данни HTTS вероятно е отговаряло на условията, необходими, според спорните мерки, за да бъде включено в списъка.

38. Комисията по същество споделя становището на Общия съд и счита за недопустим довода за неправилна преценка на фактическите обстоятелства, в резултат на която Общият съд прави извод, че може да се счита, че жалбоподателят отговаря на критерия за включване в обхвата на спорните мерки, доколкото HTTS изобщо не твърдяло, че е налице изопачаване на фактите и традиционно контролът на Съда в рамките на обжалване се свеждал до правните въпроси.

45 Вж. точка 14 от настоящото заключение.

б) Анализ

39. Упрекът, отправен по отношение на точка 56 от обжалваното съдебно решение, трябва да се отхвърли в самото начало, тъй като, както твърди Съветът, жалбоподателят прави неправилен прочит на посочения текст. Общият съд не е допуснал грешка при прилагане на правото, като е постановил, че дружество може да бъде квалифицирано като „дружество, притежавано или контролирано от друго дружество“, при положение че това друго дружество може да влияе върху търговските решения на съответното дружество дори ако липсва каквото и да е правоотношение на собственост. Това не означава, че не е отдадено никакво значение на евентуално правоотношение на собственост, а просто че липсата на каквото и да е правоотношение на собственост не е достатъчна, за да се приеме, че критерият не е изпълнен, още повече че посоченият критерий е ясно формулиран като алтернативен и се отнася било до положение на притежаване, било до положение на контрол. От тези съображения следва също че оплакването, че спорните мерки не позволявали включването в списъка на дружество, което само действало от името на IRISL, трябва да се отхвърли като неоснователно, предвид самата формулировка на критерия за включване в обхвата на спорните мерки. В тълкуването на Общия съд на съдържанието на критериите няма грешка при прилагане на правото.

40. Освен това от точка 58 и сл. от обжалваното съдебно решение се установява, че в конкретния случай, поставен за разглеждане, и при условията, изяснени в точки 42—53 от посоченото решение, Общият съд прилага теста, чиято цел е да се определи дали е налице явно съществено нарушение на правото на Съюза. При проверката дали укоримото нарушение на материалните условия за включване в списъка може да бъде такова нарушение, Общият съд прави извод, че „информацията и доказателствата, представени от Съвета в конкретния случай, съставляват релевантни, достатъчно точни и съгласувани улики, които позволяват да се приеме в рамките на настоящия иск за обезщетение, че най-малкото е вероятно HTTS да е „било под контрола и/или [да] е действало от името на IRISL“ [46]. Така, докато Съветът признава, че към момента на включването в списъка през 2010 г. не е разполагал с данни или доказателства, и от друга страна, към тази дата не е представил специфичните и конкретни основания за включването на HTTS в списъка [47], фактът, че той разполага с тях, впоследствие придава на включването в списъците през 2010 г. *вероятна* обоснованост според Общия съд, който при това положение отхвърля наличието на достатъчно съществено нарушение [48].

41. В тези съображения е допусната същата грешка при прилагане на правото като установената при първото основание, защото те са негово естествено продължение, тъй като тук Общият съд прилага на практика това, което преди това се опитва да обоснове от по-теоретична гледна точка. Ето защо не считам, както изтъкват Съветът и Комисията, че това е просто опит на HTTS да подложи на критика преценката на фактите, която освен в хипотезата на изопачаване, каквото то впрочем не твърди, излиза извън обхвата на контрол на Съда в рамките на производството по обжалване. По същите съображения като изложените във връзка с първото основание следва да се заключи, че Общият съд не е взел предвид правилната времева плоскост — тази на укоримото поведение. С други думи, и за да използвам медицинска терминология, ако съм определил правилно симптома в грешката при прилагане на правото,

46 Вж. точка 58 от обжалваното съдебно решение.

47 Установявам, че всъщност мотивите, посочени в спорните мерки като основания за включването в списъка, просто преповтарят самия критерий за включване в списъка.

48 Отбелязвам, че по отношение на контрола за законосъобразност на основанията за ограничителна мярка постоянната съдебна практика предвижда, че съдебният контрол не може да се сведе до преценка на абстрактната правдоподобност на изложените основания, а трябва да обхване въпроса дали тези основания, или поне едно от тях, считано само по себе си за достатъчно, за да обоснове посочените актове, са подкрепени с доказателства: вж. решение от 19 декември 2018 г., Azarov/Съвет (C-530/17 P, EU:C:2018:1031, т. 22 и цитираната съдебна практика).

съдържаща се в точка 42 и сл. от обжалваното съдебно решение, очевидно е, че болестта се е проявила в точка 58 и сл., така че в крайна сметка е „поразен“ целият анализ, направен във връзка с установяването на достатъчно съществено нарушение, в случая на материалните условия за включване в списъка, поради непълнота на доказателствата.

42. Споделям и оборването на жалбоподателя във връзка с констатацията на Общия съд в точка 63 от обжалваното съдебно решение, че *„при включването на фирмата на* ищеца в спорните списъци, […], включванията на фирмите на IRISL, HDSL и на SAPID все още не са били отменени“ [49]. В отговор на това оплакване Общият съд отказва да вземе предвид сочените от жалбоподателя обстоятелства, настъпили след приемането на спорните мерки. Така той очевидно не изхожда от същия момент като този, който взема предвид, когато преценява поведението на Съвета и обстоятелствата, на които последният се позовава. За пореден път Общият съд е разрешил на Съвета това, което е отказал на жалбоподателя.

43. Ето защо съображенията на Общия съд, изложени във връзка с оплакването за достатъчно съществено нарушение на материалните условия за включване в списъка, поради факта че Съветът не бил установил въз основа на достатъчно доказателства, че HTTS е било контролирано от IRISL, са опорочени от грешка при прилагане на правото. Следователно второто основание трябва да се уважи.

2. По третото и четвъртото основание, разгледани заедно

а) Обобщение на доводите на страните

44. В рамките на третото и четвъртото основание, които следва да се разгледат заедно, HTTS по същество твърди, от една страна, че като не приел, че незаконосъобразността, установена по отношение на Регламент № 961/2010, е засегнала законосъобразността на Регламент за изпълнение № 668/2010, тъй като жалбоподателят не е подал жалба за отмяна срещу последния регламент, Общият съд допуснал грешка при прилагане на правото. Следователно така установената презумпция за законосъобразност на Регламент за изпълнение № 668/2010 трябвало да бъде оборена и не било възможно нарушението на задължението за мотивиране, опорочаващо Регламент за изпълнение № 668/2010, да се обоснове с последващи мотиви, както е направил Общият съд в точки 89 и 90 от обжалваното съдебно решение. От друга страна, HTTS твърди, че в точка 88 от обжалваното съдебно решение е допусната грешка при прилагане на правото, като трябва да се счита, че непълнотата на мотивите може да открие възможност за право на обезщетение. HTTS припомня основополагащото значение на задължението за мотивиране и връзката му с ефективната съдебна защита, както произтича от решение на Общия съд, Safa Nicu Sepahan/Съвет [50]. Общият съд не можел просто да изтъкне, че по принцип непълнотата на мотивите не е в състояние да ангажира отговорността на Съюза, а трябвало да провери дали в поставения му за разглеждане конкретен случай нарушението на задължението за мотивиране е довело до нарушение на ефективната съдебна защита на жалбоподателя, което може да предостави право на обезщетение.

45. Съветът по същество иска тези две основания да бъдат отхвърлени. От една страна, Общият съд правилно приел, че обхватът на решение на Общия съд от 7 декември 2011 г., HTTS/Съвет [51], е ограничен само до Регламент № 961/2010. Общият съд правилно постановил също че в рамките на предявения пред него иск HTTS следвало да изложи самостоятелни доводи, за да докаже, че и Регламент за изпълнение № 668/2010 бил засегнат от нарушение на

49 Курсивът е мой.

50 Решение от 25 ноември 2014 г. (T-384/11, EU:T:2014:986).

51 T-562/10, EU:T:2011:716.

задължението за мотивиране, което то не направило. От друга страна, той твърди, че изключването на възможността за поправяне на вредите при наличието на непълнота на мотивите било обосновано поради ограничената компенсаторна функция на правото на обезщетение, за да се запази способността за действие на институциите на Съюза. Впрочем Общият съд само припомнил постоянната съдебна практика. HTTS не доказало връзката между нарушението на задължението за мотивиране и евентуалното засягане на ефективната му съдебна защита, което произтекло от него, нито как то му е попречило да упражни правото си на защита. Впрочем частта от решение Safa Nicu Sepahan/Съвет[52], на която то се основава, не била свързана с тази проблематика, а по-скоро се отнасяла до контрола за обоснованост на тогава разглежданите ограничителни мерки. При всяко положение било достатъчно жалбоподателят да може да се запознае с мотивите в рамките на иска за обезщетение.

46. Комисията по същество споделя становището на Съвета.

б) Анализ

47. Третото и четвъртото основание се отнасят до частта от обжалваното съдебно решение, в която се проверява дали нарушение на задължението за мотивиране на спорните включвания в списъка представлява достатъчно съществено нарушение, като за целите на доказването HTTS се позовава главно на решението, с което поради липса на мотиви Общият съд отменя Регламент № 961/2010 в частта, която засяга жалбоподателя. Впрочем от изложението във връзка с този преглед се оказва, че доводите на жалбоподателя се отнасят и до тематиката, свързана с ефективната съдебна защита[53].

48. Що се отнася до оплакването относно презумпцията за законосъобразност на Регламент за изпълнение № 668/2010, тъй като HTTS не е подало жалба за отмяна срещу него, всъщност Общият съд правилно е постановил, че въз основа на решението, с което той само отменя Регламент № 961/2010, не може да се направи никакъв извод за незаконосъобразността на Регламент за изпълнение № 668/2010 и че HTTS е трябвало да докаже причините, поради които според него включването му в Регламент за изпълнение № 668/2010 е можело да се квалифицира като достатъчно съществено нарушение на задължението за мотивиране, възложено на Съвета. Ето защо това оплакване трябва да се отхвърли като неоснователно.

49. На следващо място, ще посоча, че точка 89 от обжалваното съдебно решение, според която „в рамките на настоящото искане за обезщетение *законосъобразността* на разглежданата ограничителна мярка трябва във всички случаи да бъде преценена и в светлината на последващите мотиви, изложени от Съвета в неговото Решение 2012/35/ОВППС[54]“[55], е нова проява на грешката при прилагане на правото, която Общият съд е допуснал във връзка с постановките, от които изхожда в анализа си. Терминологичната строгост, която трябва да е водеща за доброто разбиране на понятията и за разграничаването на способите за защита, ме подтиква да отбележа, че в тази точка става въпрос за Регламент № 961/2010 и че въпросът за неговата законосъобразност е разрешен окончателно в решение, с което Общият съд постановява отмяната му в частта, която засяга HTTS. Тази точка 89 обаче явно поддържа неяснотата и навежда на мисълта, че незаконосъобразността, установена в рамките на жалбата за отмяна, може отново да подлежи на обсъждане в рамките на иска за обезщетение. Надявам се, че показах в достатъчна степен, че това не е възможно. При всяко положение става ясно и че когато преценява дали нарушението на задължението за мотивиране на Съвета при

52 Решение от 25 ноември 2014 г. (T-384/11, EU:T:2014:986, т. 68 и 69).

53 Вж. точки 74—78 от обжалваното съдебно решение.

54 Решение от 23 януари 2012 година за изменение на Решение 2010/413/ОВППС относно ограничителни мерки срещу Иран (ОВ L 19, 2012 г., стр. 22).

55 Решение от 13 декември 2017 г., HTTS/Съвет (T-692/15, EU:T:2017:890). Курсивът е мой.

включването на жалбоподателя в списъка с Регламент № 961/2010 е било достатъчно съществено нарушение, Общият съд отново, както правилно отбелязва HTTS, взема предвид доводите след 2010 г.[56], опорочавайки по този начин съображенията си. Следователно, тъй като това оплакване е основателно, третото основание трябва да се уважи.

50. Колкото до въпроса за системното изключване на отговорността на Съюза в случай на непълнота на мотивите на даден акт, от обжалваното съдебно решение се установява, че според самия Общ съд изложените от HTTS доводи във връзка с нарушението на задължението за мотивиране могат да бъдат допълнени чрез позоваването на принципа на ефективна съдебна защита[57]. Дори да се предположи, че посочената в точка 88 от обжалваното съдебно решение съдебна практика, според която „непълнотата на мотивите на даден акт не е основание за ангажиране на [извъндоговорната] отговорност на Съюза“, се прилага при същите условия в случай на ограничителни мерки[58], при всяко положение изглежда, че Общият съд не се е спрял на тази констатация, за да отхвърли основанието, а е отишъл по-далеч в анализа си, видно от използвания в точка 89 израз „[п]ри това положение“, за да провери, използвайки според мен неправилна методика, дали представените през 2012 г. мотиви са могли да изяснят не само на жалбоподателя, но и на Общия съд основанията за включване на HTTS в списъка и причините за вредите, които се твърди, че са претърпени. Така, макар и след съвсем минимален анализ, Общият съд наистина разглежда възможността — quod non — нарушението на задължението за мотивиране да е било с такъв интензитет, че да е засегнало съществено ефективната съдебна защита на HTTS. Поради това четвъртото основание трябва да се отхвърли.

B. Заключение на анализа

51. Поради грешката при прилагане на правото, която опорочава съображенията на Общия съд и разгръща действието си в целия анализ относно наличието на достатъчно съществено нарушение, предлагам на Съда да уважи първото, второто и третото основание на жалбата. От друга страна, считам, че етапът на производството не позволява Съдът да реши спора поради три причини.

52. Най-напред, както вече изясних, Общият съд не е извършил подходящия тест, когато преценява дали е налице достатъчно съществено нарушение на правото на Съюза. Без да се засяга резултатът, до който би стигнал анализ на достатъчно същественото нарушение, основан на правилен тест, за извършването му ще бъде необходимо да се преценят фактически обстоятелства, свързани с положението, такова каквото е било през 2010 г., които ми се струва, че не се съдържат в преписката, представена на Съда.

53. На следващо място, ако се предположи, че извършването на посочения тест доведе до заключението, че първото условие за ангажиране на извъндоговорната отговорност на Съюза е изпълнено, остава да се определи дали това се отнася и за другите две условия. Както обаче припомних по-горе[59], тъй като Общият съд завършва анализа си с констатацията, че няма достатъчно съществено нарушение, той не се произнася по другите условия. Впрочем представената пред Съда преписка не би му позволила да разреши сам тези въпроси.

56 Вж. точка 90 от обжалваното съдебно решение.

57 Вж. точка 78 от обжалваното съдебно решение.

58 Всъщност въпросът може да се постави, като се има предвид личният им характер и значителните последици, до които те могат да доведат, за правата и свободите на посочените лица и дружества (вж. по-специално т. 40 от решение от 30 май 2017 г., Safa Nicu Sepahan/Съвет (C-45/15 P, EU:C:2017:402, т. 40). Струва ми се, че Съдът не се е произнасял по въпроса дали съдебната практика, установена във връзка със задължението за мотивиране на подзаконовите актове, е непосредствено приложима за ограничителните мерки, който не е пряко поставен в рамките на настоящата жалба, тъй като единственото достъпно решение е решение на Общия съд от 11 юли 2007 г., Sison/Съвет (T-47/03, непубликувано, EU:T:2007:207, т. 238).

59 Вж. точка 9 от настоящото заключение.

54. На последно място, ако се предположи този път, че са изпълнени всички условия, за да бъде ангажирана извъндоговорната отговорност на Съюза, остава да се определи размерът на обезщетението за вредата/вредите и/или да се вземе становище по изложения от Съвета довод относно погасяването по давност на иска за обезщетение, довод, който не е разглеждан от Общия съд, и следователно е нямало как да бъде разискван от страните в хода на производството по обжалване.

55. По всички тези причини и без да се предрешава изводът, до който ще стигне Общият съд в края на анализ, в който не е допусната никаква грешка при прилагане на правото, относно първото от условията, необходими за ангажирането на извъндоговорната отговорност на Съюза, предлагам на Съда да върне делото на Общия съд съгласно член 61, първа алинея от Статута на Съда.

V. По съдебните разноски

56. Тъй като според анализа ми делото трябва да бъде върнато на Общия съд, Съдът не следва да се произнася по съдебните разноски в съответствие с член 137 от Процедурния правилник, приложим за производството по обжалване съгласно член 184, параграф 1 от посочения правилник.

VI. Заключение

57. С оглед на изложеното дотук предлагам на Съда да постанови:

„1) Отменя решение на Общия съд на Европейския съюз от 13 декември 2017 г., HTTS/Съвет (T-692/15, EU:T:2017:890).

2) Връща делото на Общия съд на Европейския съюз за ново разглеждане.

3) Не се произнася по съдебните разноски“.